

ÚVOD	9
1. PŘEROZDĚLOVÁNÍ PŘÍJMŮ V KONTEXTU SOCIÁLNÍ POLITIKY	11
1.1. Úvodem	11
1.2. DOKTRÍNY SOCIÁLNÍHO STÁTU A ADAPTAČE ČESKÉHO SYSTÉMU	12
1.2.1. Tři režimy sociálního státu	13
1.2.2. Fiskální krize sociálního státu	15
1.2.3. Varianty řešení pro českou společnost	17
1.3. SOCIÁLNÍ SPRÁVEDLNOST A ZPĚTNÉ VAZBY SOCIÁLNÍ REFORMY	21
1.3.1. Legitimita nerovností: „zaslouženost“ chudoby a bohatství	22
1.3.2. Daňový systém a jeho reflexe v očích veřejnosti	24
1.3.3. Střední vrstvy a společenská dohoda	26
1.4. SOCIÁLNÍ POLITIKY A NEROVNOSTI: ZPĚTNÉ VAZBY A INTERAKCE	30
1.4.1. „Trade-off“ mezi rovností a efektivitou	30
1.4.2. „Standardní přístup“ a jeho alternativy	32
1.4.3. Sociální zabezpečení a sociální struktura	34
1.5. REDISTRIBUCE PROSTŘEDNICTVÍM DANÍ A DÁVEK: HYPOTETICKÉ MOŽNOSTI A KONKRÉTNÍ PŘÍPADY	36
1.5.1. Integrovaní koncepty	36
1.5.2. Přerozdělovací systémy	38
1.5.3. Mezinárodní srovnání: výběrový a reprezentativní přístup	40
1.5.4. Některé národní případy: Francie, Rakousko a V. Británie	42
1.5.5. Přerozdělování v České republice: simulace a pozorování	43
TABULKOVÉ PŘÍLOHY:	46
LITERATURA	59

2. ANALÝZA SYSTÉMU STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	62
2.1. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA SYSTÉMU STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	62
2.1.1. Úvod	62
2.1.2. Základní charakteristika systému státní sociální podpory	64
2.2. SOCIÁLNÍ TRANSFERY ZPROSTŘEDKOVANÉ DÁVKOVÝM SYSTÉMEM STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	68
2.2.1. Přídavek na dítě	69
2.2.2. Rodičovský příspěvek	75
2.2.3. Sociální příplatek	76
2.2.4. Příspěvek na dopravu	79
2.2.5. Příspěvek na bydlení	80
2.2.6. Porodné	81
2.2.7. Pohřebné	82
2.2.8. Dávky pěstounské péče	82
2.2.9. Zaopatřovací příspěvek	83
2.3. NOVÉ DÁVKY V OBLASTI BYDLENÍ	85
2.4. ZMĚNY V ZÁKONĚ O STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPOŘE OD 1. 10. 1997 A OD 1. 1. 1998	85
2.5. VALORIZACE DÁVEK STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	88
2.6. SOUHRNNÝ VLIV DÁVEK STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	90
2.7. VYHODNOCENÍ VLIVU DÁVEK STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	95
LITERATURA	111
3. ANALÝZA SYSTÉMU DANĚ Z PŘÍJMU FYZICKÝCH OSOB SE ZAMĚŘENÍM NA SOCIÁLNÍ PRVKY	112
3.1. OBECNĚ O DANI Z PŘÍJMŮ	112
3.2. DEFINICE PŘÍJMŮ	113
3.3. VYNĚTÍ Z PŘEDMĚTU DANĚ Z PŘÍJMŮ	114
3.4. VYLOUČENÍ ZE ZÁKLADU DANĚ	115
3.5. OSVOBOZENÍ OD DANĚ	116
3.5.1. Zpeněžení vybraného majetku (přírůstek majetku)	116
3.5.2. Malé okrajové příjmy	117
3.5.3. Rozpočtové transfery	117
3.5.4. Příjmy, které již přinesly fiskální výtěžek	118

3.5.5. Příjmy související s preferenční politikou státu	118
3.5.6. Příjmy, na něž se vztahují širokoplošné sociální úlevy	118
3.5.7. Plnění kompenzující osobní majetkovou, zdravotní nebo sociální újmu	119
3.6. UPLATNĚNÍ FAKTICKÝCH VÝDAJŮ	119
3.7. PROPORCIONÁLNÍ PAUŠÁLNÍ VÝDAJE	121
3.8. UNIVERZÁLNÍ NEZDANITELNÁ ČÁST ZÁKLADU DANĚ (ZÁKLADNÍ ODČITATELNÁ POLOŽKA)	123
3.9. SPECIÁLNÍ NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ (ZVLÁŠTNÍ ODČITATELNÉ POLOŽKY)	125
3.9.1. Zvláštní odčitatelné položky na vlastní zdravotní handicap	125
3.9.2. Zvláštní odčitatelná položka pro žáky a studenty	126
3.9.3. Zvláštní odčitatelná položka na děti v domácnosti poplatníka	126
3.9.4. Zvláštní odčitatelná položka na manžela	127
3.10. FAKTICKÉ ODČITATELNÉ POLOŽKY	128
3.11. UMOŘOVÁNÍ ZTRÁT	129
3.12. DANĚPROSTÉ MINIMUM	129
3.13. SPONZORING	130
3.14. DĚLENÍ ZÁKLADU DANĚ	131
3.15. ANALYTIČNOST DANĚ (ZVLÁŠTNÍ SAZBY DANĚ)	132
3.16. PÁSMO S NULOVOU SAZBOU	134
3.17. ŠÍŘE PÁSEM V PROGRESIVNÍ STUPNICI	134
3.18. SNÍŽENÍ SAZBY DANĚ	135
3.19. PEVNÉ ZÁPOČTY (PAUŠÁLNÍ SLEVY NA DANI)	135
3.20. FAKTICKÉ ZÁPOČTY	137
3.21. PROCESNÍ NÁSTROJE	138
3.21.1. Zeslabení povinnosti platit daň	138
3.21.2. Minimální výše daně	138
3.21.3. Zálohy	139
3.21.4. Odklad placení daně	140
3.21.5. Prominutí daně	141
3.21.6. Prominutí daňového nedoplatku	141
LITERATURA	142

4. STUDIE O ŠIRŠÍCH SOUVISLOSTECH TRANSFERŮ VE PROSPĚCH ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH	143
4.1. K OTÁZCE VYMEZENÍ POJMU „ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝ OBČAN“	143
4.2. NĚKOLIK POZNÁMEK K ČETNOSTI VÝSKYTU ZDRAVOTNÍCH POSTIŽENÍ	145
4.3. KVANTIFIKACE SOCIÁLNÍCH TRANSFERŮ ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝM OBČANŮM	148
4.4. NÁSTIN OPTIMÁLNÍ STRUKTURY SOCIÁLNÍCH TRANSFERŮ VE PROSPĚCH ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH OBČANŮ	149
4.4.1. Stručná charakteristika jednotlivých typů sociálních transferů zdravotně postiženým osobám	150
4.4.2. Zhodnocení možných alternativ řešení v současné době	154
4.5. SHRNUTÍ	156
TABULKOVÉ PŘÍLOHY	160
LITERATURA	166
5. CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH PŘÍSTUPŮ K RODINNÝM DÁVKÁM A K DAŇOVÝM ÚLEVÁM V ZAHRANIČÍ	167
5.1. PŘÍSTUPY KE KONCEPCI SYSTÉMŮ SOCIÁLNÍ OCHRANY OBYVATELSTVA	167
5.2. PŘÍSTUPY K POJETÍ PŘÍDAVKŮ NA DĚTI JAKO ZÁKLADNÍ DÁVKY SYSTÉMU PODPOR RODIN S DĚTMI ...	169
5.2.1. Podmínky pro vznik nároku na přídavky na děti	170
5.2.2. Konstrukce přídavek na děti, jejich financování	172
5.3. PŘÍKLADY DAŇOVÝCH ÚLEV V ZAHRANIČÍ	174
5.3.1. USA (1995)	175
5.3.2. Francie (1995)	177
5.3.3. Německo (1996)	179
LITERATURA	181
6. STUDIE O VZÁJEMNÝCH VZTAZÍCH, O VÝHODÁCH A O NEVÝHODÁCH SOCIÁLNÍCH TRANSFERŮ REALIZOVANÝCH KOMPLEXNĚ V RÁMCI SYSTÉMU STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY NEBO V SYSTÉMU DANĚ Z PŘÍJMU FYZICKÝCH OSOB	182
6.1. ÚVOD	182

6.2. OBJEMY A STRUKTURA SOCIÁLNÍCH TRANSFERŮ V SYSTÉMU STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY A V SYSTÉMU DANĚ Z PŘÍJMU	184
6.3. FINANCOVÁNÍ SYSTÉMU STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY PROSTŘEDNICTVÍM DANĚ Z PŘÍJMU A STRUKTURA PŘEROZDĚLOVÁNÍ	188
6.4. VĚCNÁ SHODA SOCIÁLNÍCH TRANSFERŮ V SYSTÉMU STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY A V SYSTÉMU DANĚ Z PŘÍJMU	194
6.4.1. Nezaopatřenost dítěte	194
6.4.2. Manželka bez vlastního příjmu	195
6.4.3. Zdravotně postižená manželka	196
6.4.4. Zdravotně postižené dítě	197
6.4.5. Náklady na bydlení	197
6.4.6. Nezaopatřené dítě v rodině s nízkým příjmem	198
6.4.7. Doprava dítěte do školy	198
6.4.8. Další sociální situace	198
6.4.9. Ekonomicky aktivní student	198
6.5. SOUHRNNÉ PŮSOBENÍ DÁVEK STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY A DAŇOVÝCH ÚLEV U DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	199
6.6. MODEL SOCIÁLNÍCH TRANSFERŮ REALIZOVANÝCH POUZE PROSTŘEDNICTVÍM DAŇOVÉHO SYSTÉMU	201
6.7. MODEL SOCIÁLNÍCH TRANSFERŮ REALIZOVANÝCH POUZE PROSTŘEDNICTVÍM DÁVEK STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	208
6.8. MODEL SE ZAVEDENÍM DĚLENÍ ZÁKLADU DANĚ (SPLITTINGU) DO SYSTÉMU DANĚ Z PŘÍJMU	213
7. NÁSTIN OPTIMÁLNÍ STRUKTURY TRANSFERŮ V SYSTÉMU STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY A DANĚ Z PŘÍJMU	226
7.1. NÁSTIN OPTIMÁLNÍ STRUKTURY – NÁVRH 1	227
7.2. NÁSTIN OPTIMÁLNÍ STRUKTURY – NÁVRH 2	232
7.3. NÁSTIN OPTIMÁLNÍ STRUKTURY – NÁVRH 3	237
ZÁVĚRY	242
ODKAZY	245